

О.В. ПАСЬКО*(Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна)*

Збір на підтримку обліку: схема незалежного фінансування регуляторів обліку та аудиту в США

Проблема фінансування, як складова частина проблеми забезпечення незалежності, органів стандартотворення обліку та аудиту постала в наукових дослідженнях порівняно недавно. Стара модель фінансування, що, переважно, складалася із добровільних внесків, себе віджила і сучасні обставини вимагали нового рішення, нового підходу, щоб забезпечив би більшу незалежність регуляторів. Задали тон в цьому процесі США, де після набрання сили Законом Сарбейнса-Окслі у 2002 році було запроваджено схему незалежного фінансування регуляторів обліку та аудиту. В статті, головним чином за допомогою історичного та монографічного методу, досліджено законодавчо-нормативну базу та методологію нарахування і справляння Збору на підтримку обліку в США. Здійснено короткий характеристику регуляторів обліку та аудиту США. Розкрито механізм адміністрування збору та динаміку його обсягів за весь час існування. Визначено середнє навантаження на платників збору на підтримку обліку. Підкреслено, що універсальність, простота та ефективність такої схеми фінансування регуляторів обліку та аудиту доводить можливість застосування цієї схеми в інших юрисдикціях.

Ключові слова: *Збір на підтримку обліку, Закон Сарбейнса-Окслі, Закон Додда-Френка, Комісія з цінних паперів США, Фонд фінансового обліку, Рада зі стандартів фінансового обліку США, Рада з нагляду за обліком публічних компаній США, Рада зі стандартів обліку в державному секторі США.*

О.В. ПАСЬКО*(Сумской национальной аграрный университет, г. Сумы, Украина)*

Сбор в поддержку учета: схема независимого финансирования регуляторов учета и аудита в США

Проблема финансирования, как составная часть проблемы обеспечения независимости, органов регулирования учета и аудита, появилась в научных исследованиях сравнительно недавно. Старая модель финансирования, состоящая, в основном, из добровольных взносов, себя изжила, и современные обстоятельства требовали нового решения, нового решения, который обеспечивал бы большую независимость регуляторов. Задали тон в этом процессе США, где после вступления в силу Закона Сарбейнса-Оксли в 2002 году была введена схема независимого финансирования регуляторов учета. В статье, главным образом с помощью исторического и монографического методов, исследовано законодательно-нормативную базу, а также методологию начисления и взимания Сбор в поддержку учета в США. Наведена краткая характеристика регуляторов учета и аудита в США. Раскрыт механизм администрирования сбора и динамика его объемов за все время существования. Определена средняя нагрузка на плательщиков сбора в поддержку учета. Подчеркнуто, что универсальность, простота и эффективность такой схемы финансирования регуляторов учета и аудита доказывает возможность применения этой схемы в других юрисдикциях.

Ключевые слова: *Сбор в поддержку учета, Закон Сарбейнса-Оксли, Закон Додда-Фрэнка, Комиссия по ценным бумагам США, Фонд финансового учета, Совет по стандартам финансового учета США, Совет по надзору за учетом публичных компаний США, Совет по стандартам учета в государственном секторе США.*

Accounting Support Fee: Scheme of Independent Funding for U.S. Accounting and Audit Regulators

The issue of funding as an integral part of the problem of ensuring regulatory accounting and auditing bodies independence, have appeared in scientific research relatively recently. The previous funding model, mainly based on voluntary contributions, became obsolete, and modern circumstances required up-to-date solutions that would ensure greater independence of regulators. It were the USA that led this process where upon entry into force of the Sarbanes-Oxley Act in 2002 a scheme was introduced of independent financing of accounting regulators. The article, mainly by way of historical and monographic methods, has studied legislative and regulatory framework as well as the methodology of calculation and collection of accounting support fee in the United States. The brief characteristic of the U.S. accounting and auditing regulators has been done. The fee administration mechanism and the dynamics of its volumes for the whole period of its existence have been disclosed. The average load on the accounting support fee payers has been determined. It has been emphasized that versatility, simplicity and efficiency of such accounting and audit regulators financing scheme proves the possibility of this scheme application in other jurisdictions.

Keywords: Accounting Support Fee, Sarbanes-Oxley Act, Dodd-Frank Act, U.S. Securities and Exchange Commission (SEC), Financial Accounting Foundation (FAF), U.S. Financial Accounting Standards Board (FASB), U.S. Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB), Governmental Accounting Standards Board (GASB).

Постановка проблеми. Проблема фінансування, як складова частина проблеми забезпечення незалежності, органів стандартотворення обліку та аудиту постала в наукових дослідженнях порівняно недавно. Стара модель фінансування, що, переважно, складалася із добровільних внесків, себе віджила і сучасні обставини вимагали нового рішення, нового підходу, щоб забезпечив би більшу незалежність регуляторів. Задали тон в цьому процесі США, де після набрання сили Законом Сарбейнса-Окслі у 2002 році було запроваджено схему незалежного фінансування регуляторів обліку та аудиту. Ця схема фінансування регуляторів обліку та аудиту США, яка дістала назву Збір на підтримку обліку (*Accounting Support Fee*) є унікальною в своєму роді схемою незалежного фінансування регуляторів обліку та аудиту, яка дозволяє їм залишатися повністю незалежними (з точки зору фінансування) від зовнішнього впливу та конфліктів інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нам не вдалося знайти досліджень цілком і повністю присвячених Збору на підтримку обліку. Ця тема згадується побіжно у контексті досліджень щодо Ради зі стандартів фінансового обліку США (*Financial Accounting Standards Board* – далі *FASB*) [12, 15, 22], щодо Ради з нагляду за обліком публічних компаній США (*Public Company Accounting Oversight Board*, далі - *PCAOB*) [3,6,11,13,14,17], Комісії з цінних паперів США (*U.S. Securities and Exchange Commission* - далі *SEC*) [22], Закону Сарбейнса-Окслі [8,18,23], який запровадив Збір на підтримку обліку чи Закону Додда-Френка [13], що розширив цільових отримувачів Збору на Раду зі стандартів обліку в державному секторі (*Governmental Accounting Standards Board* - далі *GASB*).

Метою дослідження є детальний аналіз схеми незалежного фінансування регуляторів обліку та

аудиту в США та можливості її застосування в інших країнах, зокрема, Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Регулювання обліку та аудиту в США має довгу історію. До Великої депресії 1929 року облік у США власне майже не регулювався [12]. Епоха регулювання почалася у 1934 році, коли згідно з Законом про цінні папери та фондовий ринок від 1934 року [25], який був частиною Нового курсу (*New Deal*) Ф. Рузвельта, була створена Комісія із цінних паперів США (*U.S. Securities and Exchange Commission* (далі – SEC або Комісія)). Комісія була наділена повноваженнями щодо встановлення стандартів фінансового обліку та складання звітності для публічних компаній згідно із Законом про цінні папери та фондовий ринок від 1934 року. Однак, комісія весь час делегує свої повноваження щодо видання стандартів іншим організаціям. Спочатку це була професійна організація – Американський інститут сертифікованих публічних бухгалтерів (*The American Institute of Certified Public Accountants* – далі (*AICPA*)). У 1939 році з метою розробки стандартів в складі AICPA було створено Комітет з процедур обліку (*Committee on Accounting Procedure*) - далі *CAP*), а в 1959 році його замінила Рада з принципів обліку (*Accounting Principles Board*) – далі *APB*). Із 1973 року – рік створення *FASB* – професійну організацію уже було позбавлено права створювати стандарти обліку. Створення *FASB*, приватної організації, організаційна форма діяльності якої стала прообразом для створення РМСБО у 2001 році, стало справжньою революцією в регулювання обліку на той час. Відтоді і до тепер *FASB*, під контролем *SEC*, видає «загальноприйняті» правила обліку США, відомі під аббревіатурою *US GAAP*. Однак після ухвалення і введення в дію Закону Сарбейнса-Окслі *SEC* іще раз перезатвердила статус *FASB*, як видавника стандартів, оскільки ст. 108 цього закону,

вперше після 1934 року, внесла зміни до вимог до видавника стандартів. Стандарти обліку в державному секторі в США уповноважена видавати *GASB*, материнською структурою якої, так само як і у *FASB*, є Фонд фінансового обліку (*Financial Accounting Foundation* - далі *FAF*).

Вплив Закону Сарбейнса-Окслі на регулювання та регулятора обліку був (окрім фінансування) радше поверховим, чого не скажеш про регулювання аудиту. Революція, що в регулюванні обліку відбулася у 1973 році, в аудиті сталася у 2003 році (рік початку діяльності *PCAOB*). Закон Сарбейнса-Окслі від 2002 року створив *PCAOB*, організацію, яка вперше в історії стала суб'єктом зовнішнього незалежного нагляду за аудиторськими фірмами. До цього часу аудиторська професія була

саморегульованою. Однак скандали на початку нульових років стали поворотною точкою, яка звела довіру до аудиторів до дуже низького рівня, за яким уже послідували дії. Як результат створення унікальної квазідержавної організації – *PCAOB*. Таким чином, регулювання аудиту на сьогодні в США є дворівневим. Аудит публічних компаній: стандарти, реєстр фірм, інспектування фірм і т.д. здійснює *PCAOB*, аудит усіх інших компаній відданий у відання *AICPA* – професійної організації бухгалтерів-аудиторів. Об'єктом нашого дослідження на цих сторінках буде саме *PCAOB*.

Таким чином, об'єктом нашого дослідження стануть два регулятора обліку та один регулятор аудиту в США (табл. 1).

Таблиця 1

Регулятори обліку та аудиту США та їх коротка характеристика

Показник	<i>FASB</i>	<i>GASB</i>	<i>PCAOB</i>
Дата створення (початку діяльності)	1973	1984	2003
Організаційно-правова форма	Приватна, неприбуткова	Приватна, неприбуткова	Приватна, неприбуткова
Материнська організації	Фонд фінансового обліку (<i>FAF</i>)		
Ким (чим) наділена повноваженнями	<i>SEC</i>	<i>SEC</i>	Закон Сарбейнса-Окслі, нагляд здійснює <i>SEC</i>
Сфера відповідальності	Стандарти обліку та звітності (окрім державного сектора)	Стандарти обліку у державному секторі	Аудит публічних компаній
Фінансується згідно зі	ст. 109 Закону Сарбейнса-Окслі [5]	ст. 978 Закону Додда-Френка [4]	ст. 109 Закону Сарбейнса-Окслі [5]
Бюджет на 2013 р., млн. доларів США	40,2	9,6	245,6
Основні джерела фінансування	1) Збір на підтримку обліку; 2) Доходи від публікацій та підписки; 3) інвестиційний дохід.	1) Збір на підтримку обліку; 2) Доходи від публікацій та підписки; 3) інвестиційний дохід.	1) Збір на підтримку обліку; 2) плата за реєстрацію.
Місце розташування головного офісу	Норвалк, Конектикут	Норвалк, Конектикут	Вашингтон

Підкреслимо, що відповідальність за сферу обліку та аудиту покладена згідно із законодавством *SEC*, яка має ключове слово в цих питаннях. Так, тлумачення *SEC* також є складовою частиною *US GAAP*, до того ж історія знає випадки, коли *SEC* змінювали вимоги *FASB*.

Закон Сарбейнса-Окслі вніс багато новацій у здійснення аудиторської перевірки, що стосується

призначення аудиторів (це право відтоді має тільки аудиторський комітет), обов'язкової ротації партнера із завдання, створення *PCAOB*. Однак у нашому дослідженні ми зупинимося на одному також на, на наш погляд, важливому моменті – фінансуванні регуляторів. Основні законодавчі та підзаконні акти, що стосуються регулювання фінансування регуляторів обліку та аудиту наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Основне законодавство, що стосується Збору на підтримку обліку

	Назва законодавчо-нормативного акту	Дата ухвалення	Короткий опис вимог
1	Закон Сарбейнса-Окслі [5]	30.07.2002	ст. 109 встановлює порядок фінансування регуляторів обліку та аудиту, вводить поняття Збору на підтримку обліку
2	Закон Додда-Френка [4]	21.07.2010	ст. 978 додає до отримувачів Збору <i>GASB</i>
3	Правила <i>PCAOB</i> [7]	останні зміни 25.09.2011р.	Наведено класифікацію емітентів та брокерів і дилерів з метою сплати збору та описано загальний процес адміністрування збору

Як уже зазначалося, Закон Сарбейнса-Окслі вніс зміни до вимог, що пред'являються до видавника стандартів (які до цього були викладені у Законі про цінні папери та фондовий ринок від 1934 року). Отже, SEC згідно з ст. 108 Закону Сарбейнса-Окслі може визнати «загальноприйнятими» будь-які стандарти видавника стандартів, який: **A)** що **i)** організований як приватна організація; **ii)** має, для забезпечення адміністративних та оперативних цілей, опікунську раду (або аналогічний орган), що діє в суспільних інтересах, більшість членів якої не суміщають свою роботу в раді, та не були протягом дворічного періоду, що передує їх роботі у раді, особою, пов'язаною із зареєстрованою публічною бухгалтерською фірмою; **iii)** фінансується, як передбачено в статті 109 Закону Сарбейнса-Окслі 2002 року; **iv)** має затверджені процедури для забезпечення оперативного розгляду, більшістю голосів його членів, питань щодо зміни принципів бухгалтерського обліку, необхідної для відображення нових питань бухгалтерського обліку та зміни практики бізнесу; **v)** вважає, ухваливши принципи бухгалтерського обліку, що необхідність підтримувати стандарти сучасними з метою відображення, змін у бізнес середовищі, міжнародної конвергенції стандартів обліку, є нагальною або доцільною в суспільних інтересах та захисту прав інвесторів; **B)** який на думку Комісії, має можливості для надання допомоги Комісії у виконанні нею вимог підрозділу (а) та статті 13 (б) Закону про цінні папери та фондовий ринок 1934 року, тому, що як мінімум, видавник стандартів здатен підвищити точність та ефективність фінансової звітності та захист інтересів інвесторів в межах законодавства про цінні папери. [5, stat.768-769].

Нас, у межах цієї статті, із усіх цих вимог цікавить тільки вимога до видавника стандартів про те, щоб він фінансувався відповідно до ст.109 Закону Сарбейнса-Окслі. Отже, про що йдеться у ст.109 Закону Сарбейнса-Окслі? Відразу ж відзначимо, що ця стаття стосується як органу регулювання обліку, тобто *FASB* (в Законі зветься як видавник стандартів), так і органу регулювання аудиту – *PCAOB* (який іменується в Законі Рада).

Закон вимагає складання бюджетів *PCAOB* та *FASB* на кожен фінансовий рік, які мають бути розглянуті і затверджені відповідно до їх внутрішніх процедур не менше, ніж за 1 місяць до початку фінансового року, на який складено бюджети [5, stat. 769].

Бюджет цих двох організацій, згідно з ст. 109 Закону Сарбейнса-Окслі «повинен бути виплачений за рахунок Збору на підтримку обліку (*Accounting support fees*), згідно з підрозділами (d) та (e) Закону Сарбейнса-Окслі. При цьому Збір на підтримку обліку та інші надходження цих організацій не є публічними коштами Сполучених штатів Америки» [5, stat.770].

Платниками збору згідно із Законом Сарбейнса-Окслі є емітенти цінних паперів та брокери і дилери (останні були внесені у зв'язку зі змінами внесеними

до цього закону Законом Додда-Френка у 2010 році). Будь-яка сума, що належить виплатити емітенту (або певному класу емітентів) згідно із розділом 108 Закону Сарбейнса-Окслі для фінансування бюджету *PCAOB* або *FASB*, повинна розподілятися між емітентами і сплачуватися кожним емітентом (або кожним емітентом певного класу залежно від обставин) у сумі, що дорівнює загальній сумі, помноженій на дріб: 1) чисельником якої є середньомісячна ринкова капіталізація емітента за 12-місячний період, що безпосередньо передує початку фінансового року, до якого відноситься бюджет і 2) знаменником якої є середньомісячна ринкова капіталізація всіх таких емітентів для такого 12-місячного періоду [5, stat.770-771].

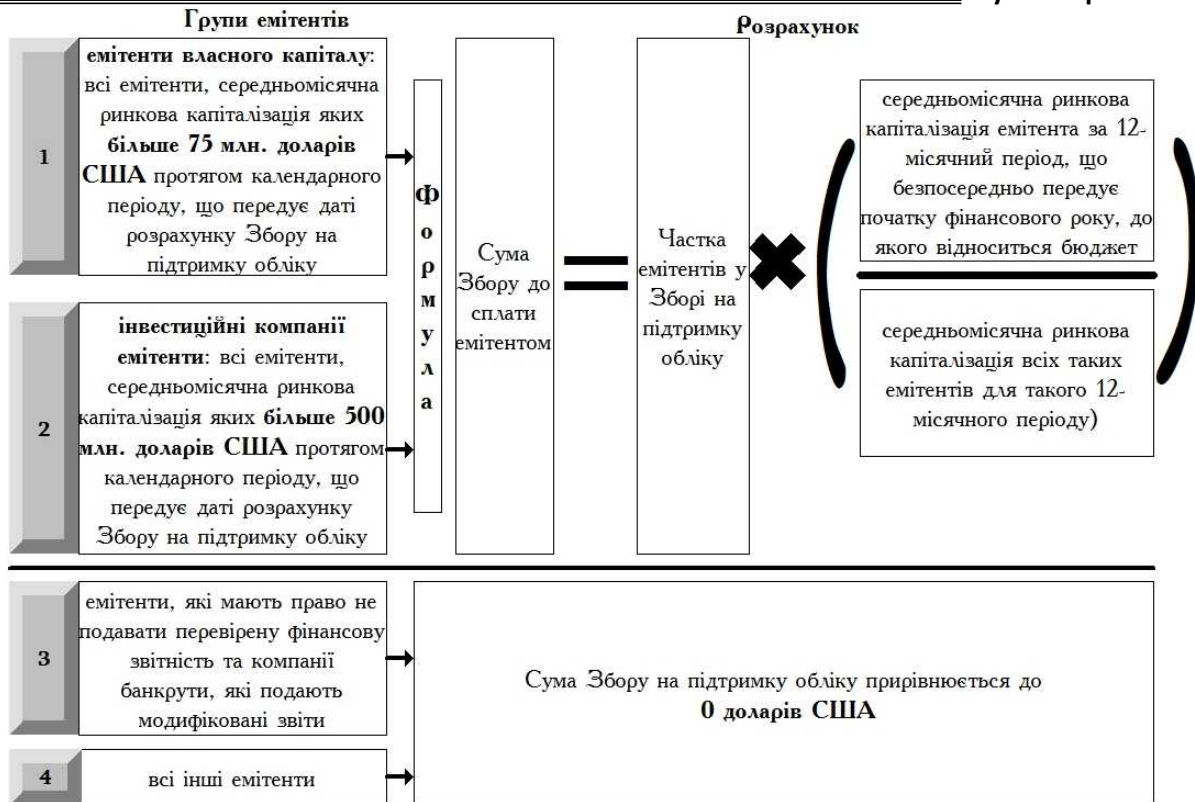
Однак Закон Сарбейнса-Окслі не забороняє також інші джерела надходжень. Так, ст. 109 (і) дозволяє додаткові джерела фінансування такі як доходи від продажу публікацій, але тільки за умови, якщо «вони не ставлять під загрозу незалежність видавників стандартів» [5, stat.771].

Основні базові вимоги викладені у Законі Сарбейнса-Окслі у ст. 109 [5], зміни, пов'язані із фінансуванням *GASB*, у ст. 978 Закону Додда-Френка [4], а також у підзаконних актах, основним із яких є правила *PCAOB*, зокрема правила 7100-7104 [7].

Правила *PCAOB* (пр. 7101) розподіляють емітентів на чотири групи (рис. 1). До першої групи належать всі емітенти власного капіталу, середньомісячна ринкова капіталізація яких більше 75 млн. доларів США протягом календарного періоду, що передує даті розрахунку Збору на підтримку обліку.

До другої групи включено інвестиційні компанії емітенти, середньомісячна ринкова капіталізація яких більше 500 млн. доларів США протягом календарного періоду, що передує даті розрахунку Збору на підтримку обліку. Емітенти, які мають право не подавати перевірену фінансову звітність та компанії банкрути, які подають модифіковані звіти, складають третю групу емітентів. Відповідно всі інші емітенти, що не наведені у емітентах перших трьох груп увійшли до четвертої групи.

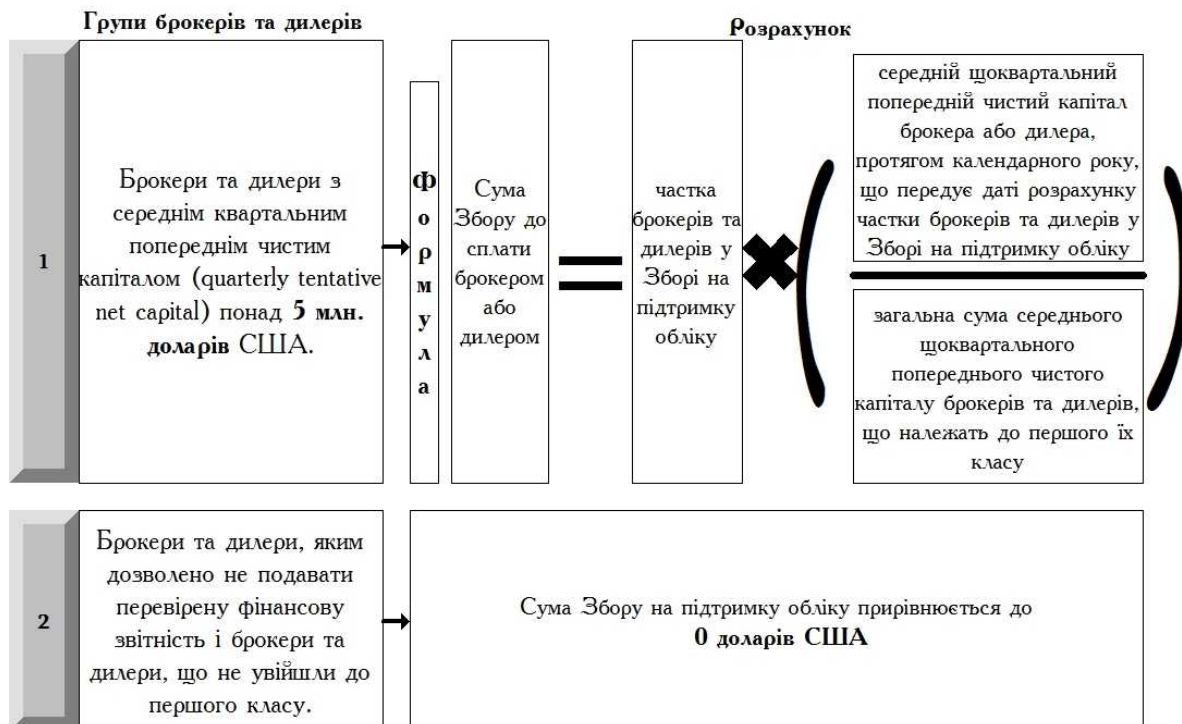
Всі емітенти першої та другої категорії повинні вносити свою частку Збору на підтримку обліку, яка розраховується за формулою, наведеною у ст. 109 Закону Сарбейнса-Окслі. Для емітенти третьої та четвертої категорії Збір на підтримку обліку стягується у розмірі 0 доларів США [7, с.135]. Тобто, як бачимо, існує поріг, перевищення якого автоматично включає компанію до списку платників Збору на підтримку обліку. На сьогодні цей поріг становить 75 млн. доларів та 500 млн. доларів США капіталізації відповідно для емітентів цінних паперів і інвестиційних компаній. Отже, компанія, для прикладу, з капіталізацією у 50 млн. доларів США не є платником збору. Слід також підкреслити, що поріг для платників збору було змінено у 2011 році, відколи він становить уже згадані 75 і 500 млн. доларів США. До 2011 року цей поріг був 25 і 250 млн. доларів США відповідно.

Джерело: складено автором згідно з інформацією [7, с.133-134]

Рис. 1. Класифікація емітентів з метою розрахунку та спосіб розрахунку Збору на підтримку обліку серед емітентів

Згідно зі правилом PCAOB 7102 [5, с.135] з метою розподілу Збору на підтримку обліку поміж брокерів та дилерів, останні поділяються на два класи (рис. 2).

Джерело: складено автором згідно з інформацією [7, с.135-136]

Рис. 2. Класифікація брокерів та дилерів з метою розрахунку та спосіб розрахунку Збору на підтримку обліку серед брокерів та дилерів

Бухгалтерський облік

До першої включаються брокери та дилери з середнім квартальним попереднім чистим капіталом (*quarterly tentative net capital*) понад 5 млн. доларів США. До цієї групи відносяться всі брокери та дилери середній кварталний попередній чистий капітал яких є більшим за 5 млн. доларів США впродовж календарного року, що передує даті розрахунку частки брокерів та дилерів у Зборі на підтримку обліку. Другу групу становлять брокери та дилери, яким дозволено не подавати перевірену фінансову звітність і брокери та дилери, що не увійшли до першого класу.

Кожен брокер та дилер, що належить до першого їх класу, повинен сплатити свою частку Збору на підтримку обліку, що розраховується шляхом множення загальної частки брокерів та дилерів у Зборі на підтримку обліку на дріб у чисельнику якого проставляється середній щоквартальний попередній чистий капітал брокера або дилера, протягом календарного року, що передує даті розрахунку частки брокерів та дилерів у Зборі на підтримку обліку, а у знаменнику – загальна сума середнього щоквартального попереднього чистого капіталу брокерів та дилерів, що належать до першого їх класу.

У початковій редакції Закону Сарбейнса-Окслі передбачалося, що Збір на підтримку обліку, за рахунок якого фінансуються *FASB* та *PCAOB*, повинен був розподілятися лише серед емітентів. Закон Додда-Френка [4] розширив відповідальність *PCAOB* також і на брокерів та дилерів, відповідно, ця категорія учасників фондового ринку також взяла на себе тягар фінансування регуляторів обліку та аудиту. Закон Додда-Френка вніс зміни до ст. 109 Закону Сарбейнса-Окслі щодо фінансування регуляторів обліку та аудиту.

На сьогодні Збір на підтримку обліку для *PCAOB* та *FASB* збирає перша і розподіляє на свої потреби і перераховує частку, що припадає на *FASB*. У цьому випадку *PCAOB* виступає агентом із адміністрування збору для *FASB*. Зараз платники Збору отримують один рахунок і сплачують одним платежем Збір на підтримку обліку для *PCAOB* і *FASB* [21]. З 2012 році Збір на підтримку обліку для *GASB* здійснюється через *Financial Industry Regulatory Authority* (*FINRA*), на яку *SEC* поклала обов'язок щодо оцінки, визначення розміру та збирання цього збору зі своїх членів (рис. 3).

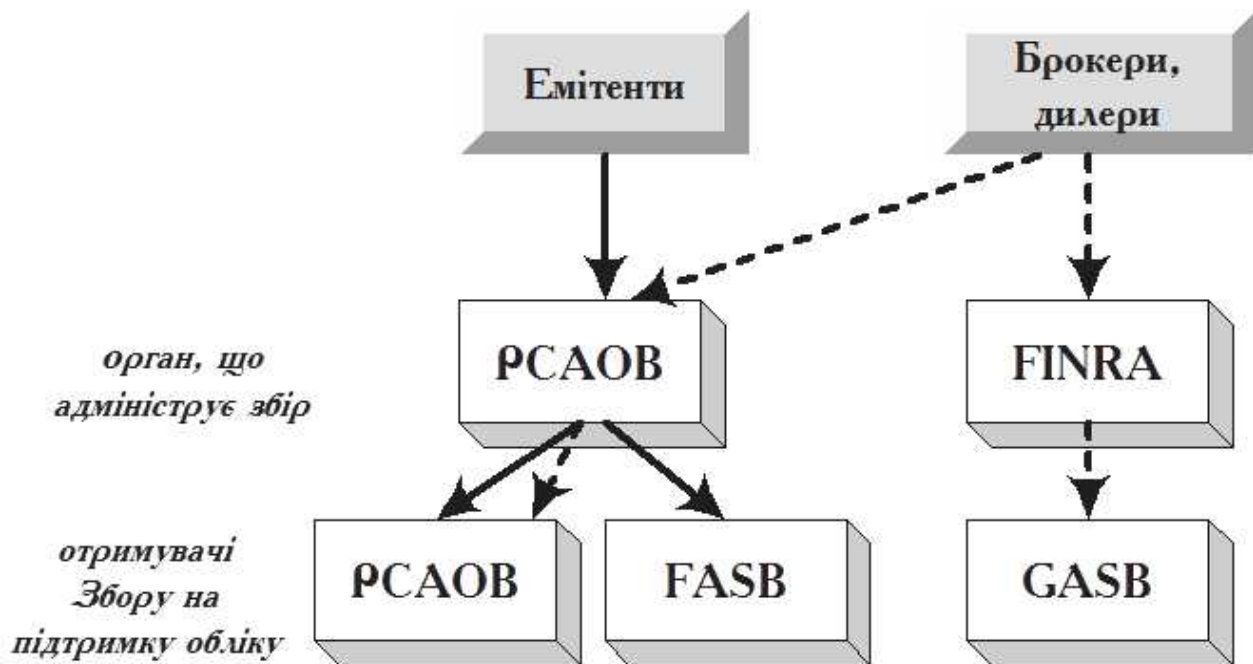

Рис. 3. Порядок адміністрування Збору на підтримку обліку

Звертаємо увагу, що Збір на підтримку обліку для *PCAOB* складається як із частки емітентів, так і дилерів і брокерів, збір на підтримку обліку для *FASB* сплачують тільки емітенти, а для *GASB* – тільки брокери та дилери.

Таким чином, подібна схема нарахування та стягування збору дозволяє видавникам стандартів

бути незалежними, адже в законі чітко вказано, що вони можуть стягувати стільки, скільки їм необхідно для свого функціонування. Обсяг коштів, які необхідні регуляторам обліку та аудиту в США є значним (табл. 3). Так, учасники фондового ринку США витратили у 2013 року майже 267 млн. доларів США для утримання регуляторів обліку та аудиту.

Збір на підтримку обліку та його розподіл між регуляторами обліку та аудиту, доларів США

РІК	Збір на підтримку обліку				
	РСАОВ			FAF (FASB і GASB)	ВСЬОГО
	Всього	Частка емітентів	Частка брокерів та дилерів		
2013	234008000	207542000	26466000	32920300*	266928300
2012	214983000	196774000	18209000	38220000	253203000
2011	202340000	187974000	14366000	29961000	232301000
2010	178066000	178066000	0	34085000	212151000
2009	151757000	151757000	0	28854000	180611000
2008	134511000	134511000	0	23710000	158221000
2007	122362000	122362000	0	22514000	144876000
2006	109307000	109307000	0	22436000	131743000
2005	136110000	136110000	0	20225000	156335000
2004	101247000	101247000	0	25355000	126602000
2003	-	-	-	19697000	19697000

*- у 2013 році 5,1% або 1,3 млн. доларів США Збору на підтримку обліку для FASB підлягали секвестру і їх було заборонено проводити.

Джерело: річні звіти та бюджети РСАОВ та FAF.

РСАОВ за період існування збільшило свої витрати більше, ніж у двічі і довело у 2013 році Збір на підтримку обліку до 234 млн. доларів США при бюджеті 245,6 млн. доларів США. Бюджет, а відповідно і Збір на підтримку обліку, FASB та GASB значно менший, відповідно 40,2 та 9,6 млн. доларів США. На жаль ми не можемо аналізувати ці цифри на фоні українських відповідних показників, як результат відсутності таких незалежних регуляторів, значно нижчого рівня прозорості інформації про це, і через те, що в Україні регулювання обліку власне не відділяється від регулювання фінансів взагалі. Наведемо тільки такий факт: за статтею витрат «на керівництво та управління у сфері фінансів» бюджет України на 2013 рік виділяє 583 617,4 тис. грн. або близько 73 млн. доларів США на рік [2]. Втім,

достеменно встановити частку регулювання обліку в цій цифрі ми не можемо.

Як ми уже зазначали, Закон Сарбейнса-Окслі передбачає, що FAF може збирати у вигляді Збору на підтримку обліку усю суму витрат, необхідних для функціонування FASB, скориговану на негрошові витрати, з поправкою на суму капітальних витрат. Аналогічно Закон Додда-Френка дозволяє FAF збирати кошти для відшкодування діяльності GASB. Однак, FAF не зловживає своїми цими повноваженнями, адже як правило Збір на підтримку обліку для потреб FAF завжди є меншим від фактичних витрат стандартотворчих рад цієї організації. Пояснюється це тим, що частина коштів відшкодовується з надлишку резервного фонду. В загальному ж вигляді формула визначення Збору на підтримку обліку для FASB має такий вигляд (рис. 4)

Джерело: складено автором

Рис. 4. Формула визначення розміру Збору на підтримку обліку для FASB

Резервний фонд призначений для забезпечення достатніх запасів коштів для роботи FAF, FASB та GASB за умов будь-якого тимчасового або постійного перебою у фінансуванні або за інших непередбачуваних обставин. FAF встановила, що цільовий резервний фонд повинен бути рівний бюджету організації на один рік плюс резерв оборотних коштів, що дорівнює трьом місяцям операційних витрат всієї організації. Надлишок

резервного фонду розраховується шляхом віднімання обсягу коштів в резервному фонді на кінець року до цільового залишку резервного фонду. Весь надлишок резервного фонду, понад цю величину йде на фінансування стандартотворчих рад. При підготовці щорічного бюджету, FAF обчислює обсяг надлишку резервного фонду, доступного для часткового відшкодування витрат на функціонування організації і зменшує на цю суму обсяг Збору на підтримку

Бухгалтерський облік

обліку. Обсяг коштів в резервному фонді в своє чергу залежить від розміру виручки організації від продажу публікацій та підписки на свої послуги, що є основним джерелом поповнення резервного фонду *FAF*.

Розглянемо порядок визначення суми Збору на підтримку обліку на фактичному прикладі. Так, у таблиці 3 нами вказано, що Збір на підтримку обліку для *FAF* у 2013 фінансовому році становить (датою

нарахування у 2013 р. було 1 квітня) 32920300 доларів США. Ця сума складається із Збору на підтримку обліку для *FASB* – 25529900 доларів США, та Збору на підтримку обліку для *GASB* - 7390400 доларів США. Таким чином, Збір на підтримку обліку для *FASB* становитиме 25529900 доларів США при тому, що витрати близько 40 млн. доларів США [10].

Таблиця 4

Розрахунок Збору на підтримку обліку для *FASB* на 2013 р. [10, с.5]

Загальні витрати <i>FASB</i> у бюджеті на 2013 р.	38666500
<i>Коригування на не грошові витрати</i>	
Знос та амортизація	(871300)
Резерв сумнівних боргів	(32000)
Пенсійні витрати на Додатковий план пенсійного забезпечення вищого керівництва	(106300)
<i>Інші потреби в грошових коштах</i>	
Капітальні витрати	2545300
Орендна плата	(12100)
Всього витрат <i>FASB</i> до відшкодування	40190100
Наявні кошти від надлишку резервного фонду <i>FAF</i> для компенсування витрат <i>FASB</i>	14660200
Збір на підтримку обліку для <i>FASB</i> у 2013 році	25529900

При цьому 14660200 доларів США надлишку резервного фонду це фактично є кошти, які *FAF* отримали у минулі роки за підписку на он-лайн послуги *FASB* та її публікації. Так, доходи *FASB* від підписки та публікацій склали 15,9 млн. доларів США у 2012 році, що дещо менше, ніж 16,0 млн. доларів США у 2011 році. При цьому ці доходи відповідають вимога Закону Сарбейнса-Окслі, який прямо вказує, що існування Збору на підтримку обліку не заперечує можливості видавником стандартів отримувати доходи від публікацій. Таким чином, усі витрати *FASB*, так само, як і *GASB*, а також *PCAOB* покриваються за рахунок Збору на підтримку обліку, включаючи капітальні витрати. У випадку *PCAOB* застосовується дещо інша схема розрахунку: від загального бюджету *PCAOB* віднімають суму реєстраційних зборів.

Згідно з Правилком 7104 (а), Збір на підтримку обліку повинен бути сплачений протягом 30 днів після надсилання рахунка. Починаючи з 31 дня Збір вважається прострочений і на нього нараховуються штрафні санкції у розмірів 6 % річних. Так, у 2013 році датою виставлення рахунку було 19 квітня 2013 року, що означає, що платіж повинен був надійти до 19 травня 2013 року, але оскільки це була неділя, то всі платежі повинні були бути здійсненні до 20 травня 2013 року [7].

Згідно з правилом 7104 (с) *PCAOB*, якщо емітент на сплатив свою частку Збору на підтримку обліку протягом 60 днів після виставлення рахунку і не подав клопотання про перерахунок збору, *PCAOB*

посилає йому ще один рахунок рекомендованим листом. У разі несплати емітентом і цього рахунку протягом 90 днів від дати надсилання першого рахунку, *PCAOB* повідомлення про несплату емітентом збору до *SEC*.

Крім того, згідно з правилом 7104 (b) *PCAOB* жодна зареєстрована аудиторська фірма не повинна: 1) підписувати аудиторський звіт з не модифікованою аудиторською думкою щодо фінансової звітності емітента, брокера або дилера; або 2) надавати згоду на включення аудиторського звіту, виданого раніше; або 3) підписувати документи, звіти, повідомлення або інші записи щодо будь-якого емітента, брокера або дилера, що вимагаються відповідно до законодавства про цінні папери, поки аудиторська фірма не переконається в тому, що емітент, брокер або дилер (в тому числі їх дочірні підприємства) не мають заборгованості зі сплати Збору на підтримку обліку.

Несплата Збору на підтримку обліку є порушенням Закону про цінні папери та фондовий ринок від 1934 року, що тягне за собою відповідні наслідки. *PCAOB*, у разі несплати збору емітентом, направляє повідомлення про це *SEC*, у разі несплати брокером або дилером до відповідної регулюючої організації, які і визначають покарання.

При тому, що учасники фондового ринку США витратили на утримання регуляторів обліку та аудиту у 2013 року майже 267 млн. доларів (табл. 3) в середньому чек на одного платника не є значним (табл. 5).

Навантаження на платників Збору на підтримку обліку

	<i>FASB</i>	<i>GASB</i>	<i>PCAOB</i>
Розмір збору у 2012 році, млн. доларів США	29,8	8,5	215,0 = 196,8(e)+ 18,2(б)
Кількість емітентів, зобов'язаних сплачувати збір, одиниць	7627	-	7627
Кількість брокерів та дилерів, зобов'язаних сплачувати збір, одиниць	-	532	687
Розмір збору в середньому на одного емітента, доларів США	3907,2	-	25803,1
Розмір збору в середньому на одного брокера або дилера, доларів США	-	15977,4	26492,0

Джерело: складено автором за інформацією *FAF* та *PCAOB*.

Найдешевше в розрахунку на одного платника обходиться емітентам діяльність *FASB*, які мають сплатити лише близько 4 тис. доларів США в рік. При цьому не забуваємо, що порогом для початку сплати збору є капіталізація у 75 млн. доларів США для емітентів власного капіталу і 500 млн. доларів США для інвестиційних компаній. При такому порозі і такому обсязі збору він не повинен бути тягарем для платників. Приблизно 16000 доларів США сплачує в середньому один брокер і дилер на утримання *GASB*. Однак найдорожче обходиться в середньому на

одного платника обходиться утримання *PCAOB*. В середньому близько 25803,1 доларів США платить один емітент Збору на підтримку обліку на користь *PCAOB* і 26492,0 тис. доларів США – брокер чи дилер. Однак середні цифри не дають нам широкого погляду на ситуацію. Якщо ж поглянути на ситуацію в абсолютних цифрах, то видно, що переважна більшість платників Збору на підтримку обліку на користь *PCAOB* платять менше 5 тис. доларів США (рис. 5).

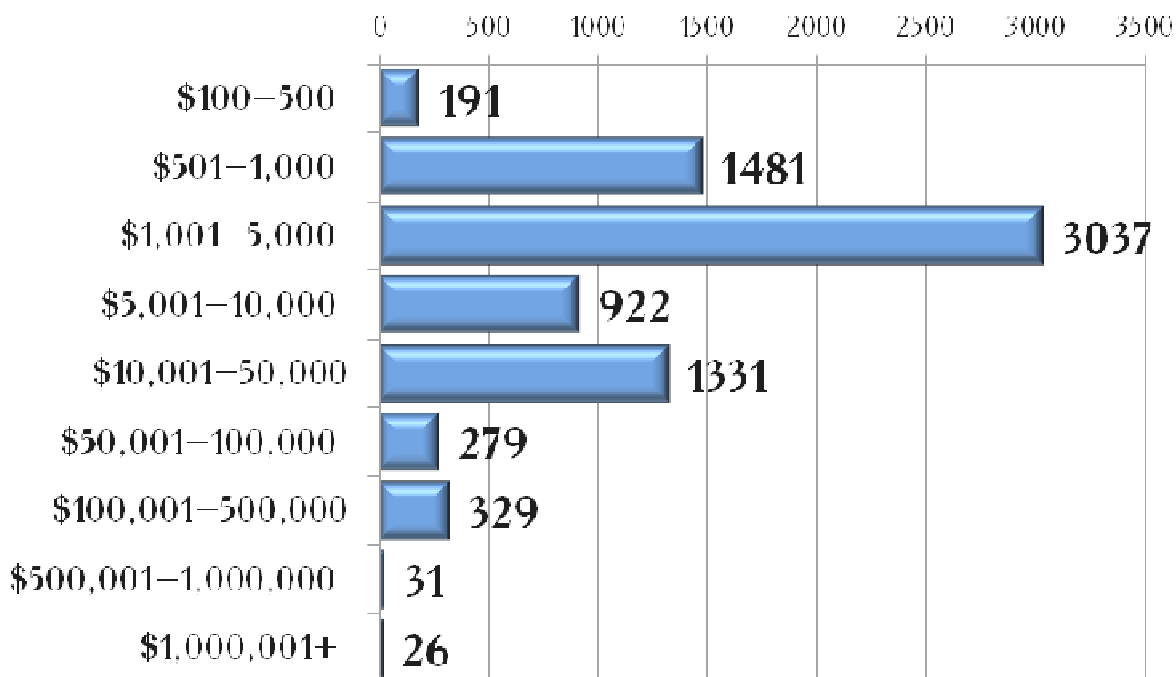

Рис. 5. Ранжування платників Збору на підтримку обліку на користь *PCAOB* за обсягами, одиниць [19, с. 30]

Водночас, 31 платник платить понад 500000 доларів США, а 26 платників, сплачують понад 1 млн. доларів США щорічно на утримання *PCAOB*.

Таким чином, Збір на підтримку обліку в США є ще одним кроком на шляху підвищення незалежності регуляторів обліку та аудиту. До його введення, незалежність видавника стандартів підтримувалася організаційною структурою видавника. Так, існувала (та існує зараз) материнська організація - *FAF*, завданням якої було акумулювати фінансування для забезпечення діяльності *FASB* і *GASB*. Останні, як видавники стандартів, контактували із зовнішнім

світом не напряму, а через *FAF*. На сьогодні організаційна структура як інструмент забезпечення незалежності видавника залишається, але вона підкріплена схемою незалежного фінансування. Збір на підтримку обліку дозволяє регуляторам обліку та аудиту повністю покривати всі свої витрати (включаючи капітальні витрати). Застосовано дуже просту схему визначення бази збору (тобто платників): всі емітенти, а також брокери та дилери, що досягнули певного порогу. При чому, збір розподілено між платниками у такий спосіб, що відображає їх пропорційний розмір, адже, вважається,

Бухгалтерський облік

що розмір підприємства може служити індикатором складності обліку і аудиту компанії. Хоча загальні суми збору на підтримку обліку і значні, але за рахунок добре розвинутого фондового ринку (великої кількості його учасників), навантаження на одного платника не є значним. В такій ситуації всі задоволені і регулятори і платники.

Чи можна застосувати подібну схему в інших країнах, зокрема, Україні? Короткою відповіддю буде, як на наш погляд, так. Подібна схема є універсальною, простою і достатньо ефективною. Однак, спершу необхідно визначитися, кого фінансувати за подібною схемою. На сьогодні регулятором обліку в Україні є Міністерство фінансів України (стандарту розробляє Методологічна рада при ньому), аудиту – Аудиторська палата України. Фінансувати за цієї схемою міністерство – це означає спалювати її зміст і призначення. Необхідний незалежний видавник стандартів, якому б держава делегувала б повноваження. Пропонована нами модель національного регулятора обліку та аудиту буде нами викреслена у окремому дослідженні, на цих же сторінках повернемося до питання фінансування видавника. Налагодити подібну до Збору на підтримку обліку модель в Україні буде і легше і важче одночасно.

Легше, тому, що предмет та обсяги діяльності регулятора обліку й аудиту в Україні повинні бути меншими. Адже, по-перше, для публічних компаній це буде видавник другого порядку (оскільки Україна прийняла МСФЗ), по-друге, слід враховувати вагу економіки країни та її місце у світовій конкуренції, по-третє, деякі функції, які виконують американські регулятори, українські не будуть виконувати. Так, щодо рівнів регулювання, то як *FASB*, так і *PCAOB* позиціонують себе як видавники першого рівня, вони, як ми уже побачили, міркують категоріями не тільки національними, але і глобальними. Незалежні регулятори ж в Україні, у разі якщо вони таки будуть створені, уже будуть регуляторами другого рівня, оскільки Україна фактично уже прийняла МСФЗ, що видаються РМСБО як стандарти обліку, та МСА, що видаються РМСАНВ, як стандарти аудиту. Щодо непритаманних функцій українським регулятором можна вказати, для прикладу, на інспектування іноземних аудиторських фірм. Закон Сарбейнса-Окслі, зробив діяльність *PCAOB* екстериторіальною, тобто вона може перевіряти іноземних аудиторів. Більшість персоналу *PCAOB* (на кінець 2013 року її персонал буде перевищувати 800 осіб) працює саме у департаменті інспектування. Так, з моменту запуску програми міжнародного інспектування у 2004 році та станом на 30 червня 2013 року, *PCAOB* провела інспекції уже у 41 юрисдикції по всьому світові, включаючи Україну [21].

Важче, тому, що база для розрахунку такого збору набагато менша. Так, загальна ринкова капіталізація компаній США становить 18,668,333,210,000 млн. доларів США, а України - 20,711,371,700¹. Кількість

же професійних учасників фондового ринку в Україні з урахуванням суміщення декількох видів професійної діяльності становила, станом на червень 2013 року - 1 041 [1, с. 1]. Однак, не зважаючи на набагато менші обсяги та кількість учасників фондового ринку в Україні, порівняно із США, схожа модель незалежного фінансування може бути прийнята і в Україні.

Висновки. Таким чином, Збір на підтримку обліку став наступним кроком до підсилення незалежності видавників стандартів та регуляторів обліку та аудиту в США. Регулятори обліку та аудиту США можуть у спосіб, що не ставить під сумнів їх безсторонність, стягувати з учасників фондового ринку кошти необхідні для свого функціонування. Застосування простої системи розподілу і збору, пропорційність навантаження на платників робить цю систему ефективним способом фінансування регуляторів обліку. Незважаючи на значні обсяги Збору на підтримку обліку, його сплата не є обтяжливою для учасників фондового ринку. Вважаємо, що після створення незалежного регулятора обліку та аудиту в Україні, подібну схему фінансування регуляторів обліку та аудиту можна запровадити і в Україні.

4 Список використаних джерел

1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня – червня 2013 року [Електронний ресурс] // НКЦПФР України. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/62/1375712383.doc.

2. Про Державний бюджет України на 2013 рік: Закон України № 5515-VI від 6 грудня 2012 року зі змінами та доповнення [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>.

3. *Abbott, Lawrence J.; Gunny, Katherine A.; Tracey Chunqi Zhang* When the PCAOB Talks, Who Listens? Evidence from Stakeholder Reaction to GAAP-Deficient PCAOB Inspection Reports of Small Auditors // *Auditing*. May 2013, Vol. 32 Issue 2, p.1-31.

4. An Act to promote the financial stability of the United States by improving accountability and transparency in the financial system, to end “too big to fail”, to protect the American taxpayer by ending bailouts, to protect consumers from abusive financial services practices, and for other purpose (“Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act”) [Electronic resource] // U.S. Securities and Exchange Commission. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.sec.gov/about/laws/wallstreetreform-cpa.pdf>. - Last access: 2013. – Title from the screen.

5. An Act To protect investors by improving the accuracy and reliability of corporate disclosures made pursuant to the securities laws, and for other purposes / Public Law 107–204, 107th Congress, July 30, 2002 (Sarbanes-Oxley Act of 2002) [Electronic resource] // U.S. Securities and Exchange Commission. - Mode of access: WWW.URL: http://www.sec.gov/about/laws/soa_2002.pdf. - Last access: 2013. – Title from the screen.

¹ <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.CD>

6. *Boster, Ronald S.* The Public Company Accounting Oversight Board: Déjà Vu Seidman's Quasi Government? // *Public Budgeting & Finance*. Sep2007, Vol. 27 Issue 3, p.130-137
7. Bylaws and Rules of PCAOB As of August 25, 2011 [Electronic resource] // *Public Company Accounting Oversight Board*. - Mode of access: WWW.URL: <http://pcaobus.org/Rules/PCAOBRules/Documents/All.pdf>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
8. *Cohen, Jeffrey R.; Hayes, Colleen; Krishnamoorthy, Ganesh; Monroe, Gary S.; Wright, Arnold M.* The Effectiveness of SOX Regulation: An Interval Study of Corporate Directors // *Behavioral Research in Accounting*. 2013, Vol. 25 Issue 1, p. 61-87
9. FAF 2012 annual report [Electronic resource] // *Financial Accounting Foundation*. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.accountingfoundation.org/cs/BlobServer?blobkey=id&blobwhere=1175826969164&blobheader=application%2Fpdf&blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
10. *Financial Accounting Foundation*. Summarized Budget Information for the year ending december 31, 2013 [Electronic resource] // *Financial Accounting Foundation*. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.accountingfoundation.org/cs/BlobServer?blobkey=id&blobwhere=1175826926989&blobheader=application%2Fpdf&blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
11. *Gilbertson, David L.; Herron, Terri L.* PCAOB Enforcements: A Review of the First Three Years // *Current Issues in Auditing*. 2009, Vol. 3 Issue 2, p. A15-A34
12. *John L. Carey* The origins of modern financial reporting // *Journal of Accountancy*. Sep69, Vol. 128 Issue 3, p. 35-48
13. *Kinney, William R.* Twenty-Five Years of Audit Deregulation and Re-Regulation: What Does it Mean for 2005 and Beyond? // *Auditing*. May2005 Supplement, Vol. 24, p. 89-109
14. *McDonnell, Patrick J.* The PCAOB and the Future of Oversight // *Journal of Accountancy*. Dec2004, Vol. 198 Issue 6, p. 98-101
15. *Melumad, Nahum D.; Shibano, Toshiyuki* The Securities and Exchange Commission and the Financial Accounting Standards Board: Regulation through Veto-Based Delegation // *Journal of Accounting Research*. Spring94, Vol. 32 Issue 1, p. 1-37.
16. *Nicolas Véron, Matthieu Autret, Alfred Galichon and George Holoch Smoke and Mirrors, Inc.:* Accounting for Capitalism (Cornell Studies in Money) Ithaca and London: Cornell University Press. - 2006. - 233 p.
17. *Notbohm, Matthew; Ellingson, Dee Ann; Campbell, Katherine* PCAOB Auditor Inspections and Foreign Auditors // *CPA Journal*. Nov2012, Vol. 82 Issue 11, p. 32-35
18. *Pashkoff, Paul H.; Miller, Richard I.* Regulations Under the Sarbanes-Oxley Act // *Journal of Accountancy*. Oct2002, Vol. 194 Issue 4, p. 33-36.
19. PCAOB 2012 annual report [Electronic resource] // *Public Company Accounting Oversight Board*. - Mode of access: WWW.URL: <http://pcaobus.org/About/Ops/Documents/Annual%20Reports/2012.pdf>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
20. PCAOB Inspections of Registered Non-U.S. Firms (current as of June 30, 2013) [Electronic resource] // *Public Company Accounting Oversight Board*. - Mode of access: WWW.URL: http://pcaobus.org/International/Inspections/Pages/06302013_jurisdictions.aspx. - Last access: 2013. - Title from the screen.
21. PCAOB Rulemaking: Public Company Accounting Oversight Board; Notice of Filing of Proposed Rule on Funding Securities and Exchange Commission (Release No. 34-48075; File No. PCAOB-2003-02) June 23, 2003 [Electronic resource] // *U.S. Securities and Exchange Commission*. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.sec.gov/rules/pcaob/34-48075.htm>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
22. *Previts, Gary J.; Roybark, Helen M.; Coffman, Edward N.* Keeping Watch! Recounting Twenty-Five Years of the Office of Chief Accountant, U.S. Securities and Exchange Commission, 1976-2001 // *Abacus*. Jun2003, Vol. 39 Issue 2, p. 147-185.
23. *Riley Jr., Richard R.; Jenkins, J. Gregory; Roush, Pamela Y.; Thibodeau, Jay C.* Audit Quality in the Post-SOX Audit Environment: What Your Auditing Students Must Know about the PCAOB Inspection Process. // *Current Issues in Auditing*. 2008, Vol. 2 Issue 2, p. A17-A25.
24. Securities Act of 1933 [As Amended Through P.L. 112-106, Approved April 5, 2012] [Electronic resource] // *U.S. Securities and Exchange Commission*. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.sec.gov/about/laws/sa33.pdf>. - Last access: 2013. - Title from the screen.
25. Securities Exchange Act of 1934 [As Amended Through P.L. 112-158, Approved August 10, 2012] [Electronic resource] // *U.S. Securities and Exchange Commission*. - Mode of access: WWW.URL: <http://www.sec.gov/about/laws/sea34.pdf>. - Last access: 2013. - Title from the screen.